

Erasmus+ strateginės partnerystės projektas
„Atvira ir liberali bendruomenė: iššūkiai ir galimybės suaugusiųjų švietimui“
(„Open and Liberal Community: Challenges and Opportunities for Adult Education“/ **OPLICO**)
Nr. 2017-1-LT01-KA204-035211

OPLICO TYRIMAS
apie migrantų, pabėgėlių ir socialinės rizikos grupės asmenų integraciją į vietines bendruomenes

Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, bet ne Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą

Projekto koordinatorius:

- ✓ Telšių švietimo centras (Lietuva)

Partneriai:

- ✓ Tecklenburgo žemės Ibbenbiureno profesinė mokykla (Vokietija)

Société Culturelle
Franco-Allemande (S.F.A.)
Association 1901 N° W821000579
14 Place de la Halle
F-82340 Auvillar
Tel: 0563 291423
E-mail: asso@sfa-auvillar.com

- ✓ Auvillaro prancūzų ir vokiečių kultūros draugija (Prancūzija)

- ✓ Stordo vidurinė-profesinė mokykla (Norvegija)

- ✓ ContemplaTrilhos – Švietimo plėtros ir socialinės įtraukties asociacija (Portugalija)

Projekto trukmė – 2017 m. spalio 1 d. – 2019 m. rugsėjo 31 d.

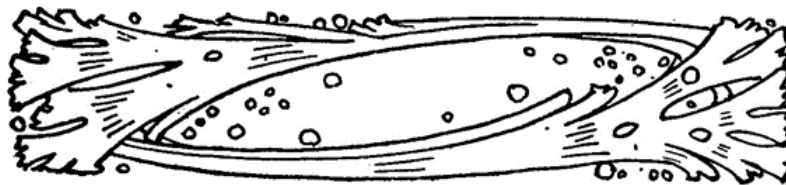

Turiny

IVADAS.....	5
I SISTEMA.....	6
A. Europos apklausa " <i>Europos socialinė apklausa</i> " (ESS).....	6
1.1 Politinė sistema. Žmonių įtaka vyriausybės veiksams (%).....	6
1.2 Pasitenkinimo gyvenimu laipsnis (vidurkiai).....	6
1.3 Pasitenkinimo sveikatos priežiūros paslaugomis laipsnis? (vidurkiai).....	7
1.4 Jaučiamas laimės laipsnis (skalė nuo 0 iki 10).....	7
1.5 Emocinio ryšio su šalimi, kurioje respondentai gyvena, laipsnis (skalė nuo 0 iki 10).....	7
1.6 Emocinio ryšio su Europa laipsnis (skalė nuo 0 iki 10).....	8
1.7 Respondentų pilietybė.....	8
1.8 Kiek laiko gyvena šalyje.....	8
1.9 Supratimas vertinant prašymus suteikti pabėgėlio statusą.....	8
1.10 Ryšys tarp prašymo suteikti pabėgėlio statusą ir spaudos jėgų šalyje.....	9
1.11 Ryšys tarp pabėgėlio statuso ir teisės atsivežti savo tiesioginius šeimos narius.....	9
1.12 Kada imigrantai turėtų turėti tas pačias teises į socialines paslaugas ir paramą kaip ir ten jau gyvenančių piliečių.....	9
1.13 Lytis.....	10
1.14 Dabartinis statusas.....	10
1.15 Mokymai, skirti pagerinti žinias ir įgūdžius darbe.....	11
II Metodologija.....	12
III DUOMENŲ ANALIZĖS REZULTATAI.....	13
B. Migrantų anketų analizė.....	13
3.1 Socialinės situacijos aprašymas.....	13
3.2 Situacijos analizė.....	13
3.3 Pasitenkinimo esama situacija analizė.....	13
3.4 Pasitenkinimas gyvenimu migrantų/ pabėgėlių centre.....	14
3.5 Pasitenkinimas gyvenimu vietos bendruomenėje.....	16
3.6 Problemų atsiradimas (procentais).....	16
3.7 Kita.....	17
3.8 Atviri klausimai.....	19
C. Klausimų, taikomų bendruomenių/ asociacijų bendradarbiams, teikiantiems paramą imigrantams/pabėgėliams, analizė.....	22

3.9 Charakteristika	22
3.10 Santykių su pabėgėliais tipas.....	23
3.11 Labiausiai reikalingos pagalbos rūšys	23
3.12 Migrantų/ pabėgėlių požiūrio tipas.....	23
3.13 Darbuotojų gebėjimas veikti.....	24
3.14 Problemos bendruomenėje	25
3.15 Pasiūlymai, kaip išspręsti problemas.....	26
3.16 Kaip jaučiatės bendruomenėje, kurioje gyvenate	26
Išvados.....	27

IVADAS

OPLICO - Erasmus + projekto „Atvira ir liberali bendruomenė: iššūkiai ir galimybės suaugusiųjų švietimui“ (“Open and Liberal Community: Challenges and Opportunities for Adult Education”) pavadinimo anglų kalba trumpinys.

Projektas vykdomas bendradarbiaujant partneriams iš 5 šalių: Contempla Trilhos (Portugalija), Berufskolleg Tecklenburger Land (Vokietija), Soci t  Culturelle Franco-Allemande Auvillar (Prancūzija), „Telšių švietimo centras“ (Lietuva) ir „Stord Vidareg ande Skule“ (Norvegija). Projekto koordinadorius yra Telšių švietimo centras. Šio projekto tikslas – didinti žinomumą apie atviros, liberalios ir tolerantiškos vietinės bendruomenės kūrimą per edukacines veiklas, remiantis projekto partnerių patirtimi.

Vienas iš projekto produktų yra su migracijos ir kt. socialinės klausimais susijęs tyrimas. Šis darbas turi dvigubą tikslą. Viena vertus, pasitelkiant klausimyną, taikomą migrantams/pabėgėliams (Prancūzijoje klausimynai nebuvo taikomi, nes šis partneris nėra tiesiogiai susijęs su jokia migrantų/pabėgėlių bendruomene), siekiama nustatyti, su kokiais sunkumais migrantams/pabėgėliams tenka susidurti integruojantis į priimančiąją šalį. Taip pat siekiama išsiaiškinti, ar jie patenkinti jiems teikiamomis paslaugomis ir gyvenimu migrantų/pabėgėlių bendruomenėse. Taikant klausimyną socialiniams darbuotojams, technikams ir savanoriams, dirbantiems vietiniuose migrantų (pabėgėlių) centruose, išsiaiškinta, kokios paramos jiems labiausiai reikia šiuose paramos centruose, su kokiais iššūkiais jiems tenka susidurti. Šis klausimynas taip pat leidžia pastebėti galimas įtampas ar kylančius konfliktus tarp migrantų/pabėgėlių ir su jais dirbančių socialinių darbuotojų, technikų bei savanorių, kad būtų galima imtis priemonių konfliktams įveikti.

Dabartinę migraciją, kaip ir praeityje, sukelia karai, žmogaus teisių pažeidimai, smurtas, nesaugumas, diskriminacija, ksenofobija, religinis persekiojimas, stichinės katastrofos, demografija, ekonominė nelygybė tarp šalių ar regionų, nedarbas ir kt., t. y. ieškojimas saugesnių ir geresnių gyvenimo sąlygų. Migrantai yra žmonės, kurie iš savo gimtosios ar šiaip gyvenamosios vietos persikelia į kitą vietą, regioną ar šalį. Šis tyrimas susijęs su migrantų judėjimu tarp šalių, už jų sienų, ir kt. socialiniais klausimais. Atliekant šį tyrimą buvo svarbu apklausti žmones, tiesiogiai susijusius su šiuo procesu: migrantus (pabėgėlius) ir su jais dirbančius socialinius darbuotojus, technikus bei savanorius. Taip buvo siekiama išspręsti vieną iš Portugalijos Karaliaus Baudouino fondo ir Migracijos politikos grupės nustatytų problemų: didžioji dalis nacionalinių ir ES apklausų girdi tik vieną pusę - gyventojų, o tai atspindi tik žmonių požiūrį į tai, ką „imigrantai turėtų daryti ir ko nedaryti, ką vyriausybė daro ar turėtų daryti su imigrantais“. Tuo remiantis buvo užduoti labai sutelkti klausimai, siekiant sužinoti jų lūkesčius, požiūrius ir patitenkinimą patirtimi integruojantis kiekvienoje iš šalių.

Šis darbas yra išdėstytas taip:

Pirmoje dalyje pateikiama bendra informacija migracijos klausimais, paremta kai kuriomis lentelėmis ir grafikais iš Europos apklausos „Europos socialinis tyrimas“. Dėkojame jam už pagalbą.

Antroje dalyje pateikiama klausimyno sudarymo metodika, jos taikymas ir duomenų apdorojimas. Tada pateikiami klausimyno duomenų analizės rezultatai, tyrimo išvados ir pastebėjimai.

I. SISTEMA

Nepaisant nemažos patirties, kurią kai kurie projekto dalyviai jau turėjo migracijos / pabėgėlių klausimu, buvo svarbu atlikti keletą tyrimų, kad būtų geriau suprantama, kas šioje srityje buvo (ir yra) daroma. Karaliaus Boudouino fondo tyrimas ir Migracijos politikos grupė, nagrinėjantys tą pačią problemą (siekiama patikrinti, ar integracijos politika atitinka imigrantų lūkesčius ir poreikius Europoje), buvo labai įdomi nuoroda, todėl tai tapo šaltiniu kai kuriems klausimams, integruotiems į klausimynus.

Europos socialinis tyrimas (ESS) taip pat yra vertingas informacijos šaltinis, kuris, tinkamai parengus, leidžia daug sužinoti apie mus supantį pasaulį, o ypač apie labai svarbius šio tyrimo aspektus, tokius kaip bendrą migracijos situaciją Europos Sąjungoje ir ką žmonės galvoja apie migrantus / pabėgėlius.

Toliau kai kurios lentelės ir grafikai parodė, kur bus pristatyta ta pati mintis ES ir penkiose partnerystės šalyse.

A. Europos apklausa "Europos socialinė apklausa" (ESS)

ESS matuoja skirtingus kintamuosius įvairiose Europos šalyse - pasitenkinimą institucijomis, atvirumą imigrantams, laimės jausmą ir kt. - apklausa atlikta 2016 m., joje dalyvavo 44 387 žmonių, vyresnių nei 15 metų. Kai kurie duomenys buvo paimti siekiant padėti OPLICO projekto tyrimams.

1.1 Politinė sistema. Žmonių įtaka vyriausybės veiksams (%)

	Politinė sistema leidžia žmonėms pasisakyti ir įtakoti vyriausybės veiksmus				
	Nieko	Labai mažai	Trupučių	Daug	Labai daug
Norvegija	4.7	23.5	44.9	23.5	3.4
Vokietija	12.7	34.4	37.6	14.2	1.1
Prancūzija	35.9	37.7	22.4	3.6	.3
Lietuva	43.4	35.7	18.2	2.3	.3
Portugalija	33.4	36.9	23.8	5.2	.7
Iš viso	25.4	34.0	29.8	9.8	1.1

Remiantis šiais rezultatais, galime teigti, kad daugumoje šalių žmonės galvoja, kad negali įtakoti vyriausybės veiksmų, tai labiausia išryškėja Lietuvos rezultatuose (43.4 + 37.7 = 71.1%). Kita vertus, Norvegijoje dauguma žmonių mano, kad gali įtakoti vyriausybės veiksmus (23.5 + 3.4 = 26.9%).

1.2 Pasitenkinimo gyvenimu laipsnis (vidurkiai)

	Pasitenkinimas gyvenimu
Norvegija	7.9
Vokietija	7.6
Prancūzija	6.7
Lietuva	6.1
Portugalija	6.4
Iš viso	7.0

Galima teigti, kad žmonės yra gana patenkinti gyvenimu, tuo tarpu Norvegijoje žmonės yra vidutiniškai patenkinti (7,9), o Lietuvoje - mažiausiai patenkinti (6,1).

1.3 Pasitenkinimo sveikatos priežiūros paslaugomis laipsnis (vidurkiai)

	Pasitenkinimas sveikatos priežiūros paslaugomis
Norvegija	7.1
Vokietija	6.2
Prancūzija	6.4
Lietuva	4.9
Portugalija	5.2
Iš viso	6.0

Kalbant apie sveikatos priežiūros paslaugas, didžiausią ir mažiausią pasitenkinimą teikia tos pačios šalys: Norvegija (7,1) ir Lietuva (4,9).

1.4 Jaučiamas laimės laipsnis (skalė nuo 0 iki 10)

	Laimės laipsnis
Norvegija	8.1
Vokietija	7.8
Prancūzija	7.4
Lietuva	6.4
Portugalija	7.4
Iš viso	7.4

Tas pats pasakyta apie laimės laipsnį: Norvegijoje (8,1) ir Lietuvoje (6,4)

1.5 Ryšio su šalimi, kurioje jie gyvena, laipsnis (0 - nesieja jokios emocijos ir 10 - ryšys labai tampus)

	Ryšys su šalimi
Norvegija	8.3
Vokietija	7.5
Prancūzija	8.1
Lietuva	7.7
Portugalija	8.5
Iš viso	7.9

Ryšio su šalimi, kurioje jie gyvena, vidurkiai labai skyrėsi. Portugalijoje žmonės rodė vidutinį ryšio su šalimi laipsnį (8,5), o Vokietijoje šis ryšys buvo silpniausias (7,5), tačiau jis vis tiek buvo aukštas.

1.6 Ryšio su Europa laipsnis (0 - jokie emocinio ryšio ir 10 reiškia didelį emocinį ryšį)

	Ryšys su Europa
Norvegija	6.4
Vokietija	6.2
Prancūzija	5.9
Lietuva	5.3
Portugalija	5.9
Iš viso	5.9

Kalbant apie šalies ryšį su Europa, Norvegijoje žmonės rodė didesnę ryšį (6,4), o Lietuvoje - mažesnę. Visose šalyse žmonės parodė ryšį su Europa, kuris yra mažesnis už ryšį su jų šalimi.

1.7 Respondentų pilietybė

Tautybės, turinčios daugiausia respondentų kiekvienoje iš šalių (procentais):

- Norvegijoje: Vokietija (14), Danija (16.3), Lenkija (27.9) ir Švedija (30.2)
- Vokietijoje: Lenkija (6.2), Sirija (9.9) ir Turkija (19.7)
- Prancūzijoje: Alžyras (12.9) ir Portugalija (19.7), Rusija (20) ir Ukraina (20)
- Lietuvoje: Baltarusija (39.9), Kazachstanas (20.2),
- Portugalijoje: Angola (10.5), Brazilija (59.6)

Pabrėžiama, kad tokiose šalyse kaip Vokietija gyvena labai įvairių tautybių žmonės, o kitose, tokiose kaip Portugalija, dauguma respondentų buvo tik iš dviejų šalių.

1.8 Kiek laiko gyvenate šalyje?

		Norvegija	Vokietija	Prancūzija	Lietuva	Portugalija	Iš viso
Kada atvykote gyventi į šalį?	2011	3	9	4	0	2	17
	2012	0	6	3	0	1	11
	2013	0	8	4	0	0	12
	2014	3	15	0	0	2	20
	2015	0	22	2	0	2	26
	2016	0	2	3	0	2	6

Per pastaruosius penkerius metus (nuo 2011 iki 2016 m.) daugiausia imigrantų buvo Vokietijoje (62 proc.), po jos sekė Prancūzija su 16, Portugalija su 9, Norvegija su 6 ir Lietuva su 0 procentų.

1.9 Supratimas vertinant prašymus suteikti pabėgėlio statusą

	Valstybė turėtų labiau išsiginčioti į situaciją, vertindama prašymus suteikti pabėgėlio statusą				
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Norvegija	12.0	43.5	24.5	15.9	4.0
Vokietija	6.1	21.1	23.8	36.5	12.4
Prancūzija	23.9	30.4	18.7	14.6	12.4
Lietuva	4.2	30.5	36.0	23.0	6.3
Portugalija	14.2	58.4	17.4	8.0	2.0
Iš viso	11.5	33.4	24.5	22.1	8.5

Portugalijoje žmonės labiausiai sutinka, kad šalis turėtų būti labiau supratinga vertindama pabėgėlio statusą (72,6%), o Vokietija – šalis, kurioje žmonės pakankami pozityviai vertina šį procesą.

1.10 Ryšys tarp prašymo suteikti pabėgėlio statusą ir priespaudos jų šalyse

	Dauguma žmonių, kurie kreipiasi dėl pabėgėlio statuso, iš tikrųjų nėra persekiojami savo šalyse				
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Norvegija	3.0	12.8	31.4	41.7	11.1
Vokietija	5.1	29.1	31.4	29.2	5.2
Prancūzija	6.6	20.8	30.7	25.4	16.5
Lietuva	12.7	39.5	33.6	11.1	3.1
Portugalija	3.8	34.4	31.9	27.3	2.7
Iš viso	6.4	27.5	31.8	26.5	7.8

Šalis, kurioje žmonės labiausiai tiki, kad tie, kurie kreipiasi dėl pabėgėlio statuso, iš tikrųjų nėra persekiojami savo šalyse, yra Lietuva (52,2 proc.). Mažiausiai žmonių, kurie tuo tiki, yra Norvegijoje (15,8 proc.).

1.11 Ryšys tarp pabėgėlio statuso ir teisės atsivežti savo tiesioginius šeimos narius

	Pabėgėliams, kurių prašymai buvo patvirtinti, turėtų būti suteikta teisė atsivežti savo artimiausius šeimos narius				
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Norvegija	8.0	52.7	22.6	13.7	3.0
Vokietija	8.9	51.3	15.1	19.5	5.2
Prancūzija	16.0	36.2	17.1	15.0	15.7
Lietuva	5.5	43.1	33.2	12.9	5.3
Portugalija	7.0	62.2	14.9	13.1	2.8
Iš viso	9.3	48.1	20.4	15.4	6.8

Šalis, kurioje žmonės labiausiai sutinka, kad pabėgėliai, kurių prašymai buvo patenkinti, turėtų turėti atsivežti savo artimus giminaičius, yra Prancūzija (52,2 proc.). Šalis, kurioje su tuo sutinkama mažiausiai, yra Lietuva (48,6 proc.).

1.12 Kada imigrantai turėtų turėti tas pačias teises į socialines paslaugas ir paramą kaip ir ten jau gyvenančių piliečių

	Galvojant apie žmones, kurie atvyksta gyventi į jūsų šalį ir kitų šalių, kaip jums atrodo, kada jie turėtų turėti tas pačias teises paslaugų ir socialinės paramos srityje kaip ir jau gyvenantys piliečiai?				
	Nuo tada, kai atvyksta	Pragyvenę šalyje metus, nepaisant to ar dirbo, ar ne	Tik padirbę ir mokėję mokesčius šalyje mažiausiai vienerius metus	Tapę šalies piliečiais	Jie niekada neturėtų turėti tokių pačių teisių
Norvegija	12.4	14.7	37.2	34.0	1.7
Vokietija	11.8	13.8	49.4	23.0	2.0

Prancūzija	11.5	11.0	50.4	20.2	7.0
Lietuva	6.7	6.8	43.6	26.7	16.1
Portugalija	19.9	5.7	52.0	18.0	4.4
Iš viso	11.9	10.9	46.8	24.2	6.2

Visose šalyse didžiausias procentas žmonių mano, kad žmonės, atvykstantys iš kitų šalių, turėtų turėti tik tas pačias teises į socialines paslaugas ir paramą, kaip ir ten gyvenantys piliečiai, tik padirbę ir mokėję mokesčius šalyje mažiausiai vienerius metus.

1.13 Lytis

	Lytis	
	Vyras	Moteris
Norvegija	53.8	46.2
Vokietija	53.0	47.0
Prancūzija	48.7	51.3
Lietuva	43.2	56.8
Portugalija	42.6	57.4
Iš viso	48.8	51.2

Respondentų pasiskirstymas pagal lytį buvo parodytas aukščiau esančioje lentelėje. Didžiausias neatitikimas nustatytas Portugalijoje - 42,6% vyrų ir 57,4% moterų.

1.14 Dabartinis statusas

	Susituokę	Teisėtai įregistruotoje civilinėje sąjungoje	Šeiminė padėtis		Teisiškai išsiskyre	Teisėtai išsiskyre/ civilinė sąjunga panaikinta
			Gyvenu su savo partneriu – teisiškai neįregistruota	Gyvenu su savo partneriu – teisiškai įregistruota		
Norvegija	68.2	.7	30.6	.0	.1	.5
Vokietija	82.1	.6	17.1	.0	.0	.2
Prancūzija	74.2	7.3	18.3	.0	.0	.2
Lietuva	87.7	.0	12.2	.0	.0	.1
Portugalija	85.1	.0	3.4	11.3	.0	.1
Iš viso	79.8	1.8	16.7	1.4	.0	.2

Dauguma respondentų buvo vedę, mažiausiai vedusių buvo Norvegijoje (68.2), o daugiausia Lietuvoje (87.7).

1.15 Padėtis per pastarąsias 7 dienas prieš apklausą

	Pagrindinė veikla pastarosiomis 7 dienomis							Namų ruošos darbai, vaikų priežiūra, kt.	Kita
	Apmokėstina mas darbas	Švietimas	Bedarbis, ieškantis darbo	Bedarbis, neieškantis darbo	Nuolat sergantis ar neįgalus asmuo	Pensininkas	Bendruome nės ar karinė tarnyba		
Norvegija	52.2	14.5	3.9	.8	5.2	16.5	0	6.6	3
Vokietija	52.0	8.2	.7	.8	4.7	15.2	0	16.7	1.8
Prancūzija	35.7	20.5	6.5	3.3	4.7	16.7	9.3	3.3	0
Lietuva	58.9	4.3	7.9	2.0	1.5	20.5	0	4.9	0
Portugalija	39.9	4.3	6.0	.3	7.4	19.9	0	20.1	2.1

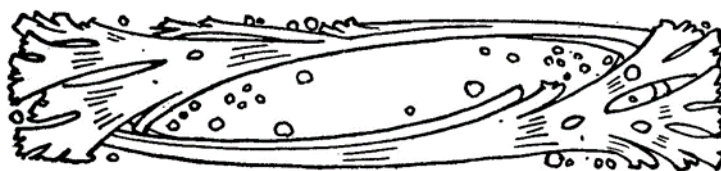
Iš viso	49.9	9.5	3.2	1.0	5.0	16.8	5	13.0	1.2
---------	-------------	-----	-----	-----	-----	-------------	---	------	-----

Per paskutines 7 dienas prieš apklausą dauguma respondentų buvo įsidarbinę arba išėję į pensiją.

1.16 Mokymai, skirti pagerinti žinias ir įgūdžius darbe

	Tobulinti žinias/ įgūdžius: Kursai/ paskaitos/ konferencijos per paskutinius 12 mėnesių	
	Taip	Ne
Norvegija	49.8	50.2
Vokietija	41.1	58.9
Prancūzija	28.9	71.1
Lietuva	16.3	83.7
Portugalija	30.7	69.3
Iš viso	33.3	66.7

Pastaraisiais metais prieš apklausą dauguma respondentų nesilankė jokiuose kursuose ir nedalyvavo jokiame konferencijoje, kad padidintų savo žinias ir kompetenciją darbui, tai labiausiai pastebima Lietuvoje (83,7 proc.). Mažiau - Norvegijoje (50,2 proc.).

II. Metodologija

Prieš sudarydami klausimynus, partneriai turėjo partnerių susitikimą Lietuvoje ir trumpalaikius darbuotojų mokymus Vokietijoje.

2017 m. spalio 4–7 d. partneriai susitiko Telšiuose, Lietuvoje, kur turėjo galimybę pristatyti savo veiklą, susijusią su migrantais/pabėgėliais. Jie aplankė Telšių r. Degaičių bendruomenę, kur turėjo galimybę susipažinti su bendruomenės nariais, bendruomenės veikla bei iššūkiais.

2018 m. kovo 14-18 d. vyko trumpalaikiai projekte dalyvaujančių institucijų darbuotojų mokymai Ibbenbürene (Šteinfurto apskr.), kur buvo aplankytos įvairios institucijos, susipažinta su sistema, taikoma migrantams, taip pat būdais ir metodais, taikomais socialinei įtraukčiai palengvinti.

Šteinfurto apskrityje veikia 53 centrai, kurių pagrindiniai veiklos tikslai yra integracija per švietimą, partnerystės užmezgimas įvairiose srityse, visų suinteresuotųjų šalių supratimo didinimas ir esamos pasiūlos ir paklausos skaidrumo kūrimas.

Po šių vizitų partneriai apibrėžė tyrimo tikslus ir pradėjo formuoti klausimynus. Contempla Trilhos (Portugalija) buvo atsakinga už klausimyno parengimą, tyrimų koordinavimą ir rezultatų apibendrinimą. Turėtų būti pabrėžta, kad iš tyrimo, priklausančio Karaliaus Baudouino fondui ir Migracijos politikos grupei, buvo pasirinkti keli rodikliai.

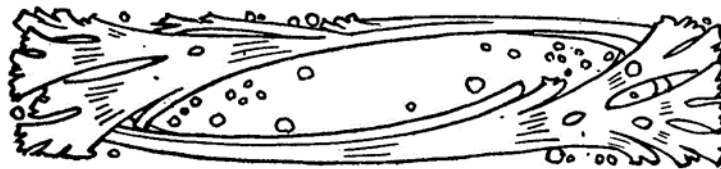
Klausimynus taikė kiekvienas projekto partneris savo šalyje (Portugalija - Contempla Trilhos, Vokietija - Berufskolleg Tecklenburger Land, Lietuva - Telsiu švietimo centras ir Norvegija - Stord Vidaregåande Skule).

Tada tyrimo procesas pateko į etapą, kuriame buvo svarbu susitarti dėl metodikos, kad analizės modelis ir visi teoriniai duomenys, kuriais anksčiau buvo remiamasi, atitiktų tikrovę.

Susieję metodinius aspektus su šiuo tyrimu, galime atkreipti dėmesį, kad stebimi klausimyno rodikliai: lytis, amžius, išsilavinimo lygis, padėtis šalyje ir kt.

Apklausa buvo vykdoma 2018 m. balandžio–birželio mėn., respondentai – migrantai/pabėgėliai, socialinei rizikos grupei priklausantys žmonės (Lietuvoje), socialiniai darbuotojai, technikai ir savanoriai, dirbantys priimančiuose centruose ir vietinėse bendruomenėse.

Pritaikius klausimynus, kiekvienas partneris duomenis įtraukė į anksčiau „Excel“ parengtas duomenų bazines. Jie buvo nusiųsti Contempla Trilhos (Portugalija), kuris eksportavo juos į dvi SPSS duomenų bazines - specialią statistikos programą, kuri buvo naudojama duomenims analizuoti, padedant šios srities specialistui dr. António Cardoso.

III. DUOMENŲ ANALIZĖS REZULTATAI

B. Migrantų anketų analizė

3.1 Socialinis apibūdinimas

Iš 114 klausimynų taikytų respondentams (migrantams/pabėgėliams) patvirtinti 22 (19%) iš Portugalijos, 50 (44%) iš Vokietijos, 10 (9%) iš Lietuvos ir 32 (28%) iš Norvegijos.

36,6% respondentų yra moterys ir 61,4% - vyrai. Portugalijoje ir Norvegijoje pasiskirstymas pagal lytį yra tolygus, tačiau Vokietijoje 64% respondentų yra vyrai, o Lietuvoje šis neatitikimas padidėja - 90% respondentų vyrų.

Išsilavinimo srityje didžioji dalis respondentų, aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys (Portugalijoje 31,8 proc., Lietuvoje 40 proc. ir Norvegijoje 59,4 proc.). Vokietijoje daugiausiai procentų sudaro asmenys, turintys pagrindinį išsilavinimą. Antroje vietoje yra respondentai su aukštuoju išsilavinimu (24%). Kitose šalyse antroje vietoje sudaro apklaustieji su: viduriniu išsilavinimu Portugalijoje (27,3%), pradiniu išsilavinimu Lietuvoje (30%) ir profesiniu viduriniu išsilavinimu Norvegijoje (26,1%).

Didžiausia respondentų amžiaus grupė Lietuvoje yra nuo 46 iki 55 metų (40%). Likusiose šalyse šis amžiaus intervalas yra nuo 26 iki 35 metų: Portugalijoje 50%, Vokietijoje 38% ir Norvegijoje 40,6%.

3.2 Situacijos analizė

Leidimas nuolatinei gyventi šalyje. Lietuvoje 40% respondentų turi nuolatinį leidimą gyventi šalyje. Norvegijoje - 25% respondentų turi nuolatinį leidimą gyventi šalyje. Vokietijoje išduodami leidimai gyventi šalyje, suteikiant prieglobstį (54%).

Dauguma respondentų neturi šalies, kurioje gyvena, pilietybės: Portugalijoje - 81,8%, Vokietijoje - 84%, Lietuva - 100% ir Norvegija - 75%.

Labiausiai išsiskiriančios tautybės buvo: Portugalijoje Brazilijos (36 proc.) ir Pakistano (23 proc.); Vokietijoje tai buvo arabai (40%), rusai (14%); Lietuvoje tai vokiečių (30%), po to baltarusių (20%), o Norvegijoje - arabų (22%), antra - 6% įvairių tautybių.

3.3 Situacijos pasitenkinimo analizė

A. Paklausus apie pasitenkinimo lygį (skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 - labai nepatenkintas, o 5 - labai patenkintas) remiantis rodikliais, susijusiais su jų dabartiniu gyvenimu, išsilavinimo lygiu, užimtumu, būstu, šeimos gyvenimu, sveikatos priežiūros paslaugomis ir jų socialiniu gyvenimu, rodikliai, pagal kuriuos kiekvienoje šalyje buvo gauti geriausi ir blogiausi pasitenkinimo rezultatai, buvo: Portugalijoje - dabartinis gyvenimas 3,90%, išsilavinimo lygis 3,85%, socialinis gyvenimas 3,76%, dabartinis užimtumas 3%; Lietuvoje - būstas 4,30%, šeimos gyvenimas 4,29, sveikatos priežiūros paslaugos 3,56%; Norvegijoje - išsilavinimo lygis 3,94%, apgyvendinimas 4,13%, užimtumas 2,58%.

Kaip patenkinti esate kiekvienu iš šių punktų nuo 1 iki 5 (1 reiškia, kad esate labai nepatenkintas, o 5 reiškia, kad esate labai patenkintas)?	Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija
a) Dabartinis gyvenimas	3,90	3,60	3,70	3,84
b) Dabartinis išsilavinimo lygis	3,85	3,36	3,90	3,94
c) Dabartinis darbas	3,56	3,00	3,89	2,58
d) Apgyvendinimas	3,43	3,46	4,30	4,13

e) Šeimos gyvenimas	3,55	3,14	4,29	3,88
f) Sveikatos priežiūros paslaugos	3,15	4,18	3,56	3,88
g) Socialinis gyvenimas	3,75	3,76	3,90	3,75

3.4 Pasitenkinimas gyvenimu migrantų/ pabėgėlių centre

Šiems rodikliams įvertinti buvo sudaryta skalė nuo 1 iki 5, kurioje 1 reiškia labai nepatenkintą, 2 - nepatenkintą, 3 - abejingą, 4 - patenkintą ir 5 - labai patenkintą.

Tai reiškia, kad kai yra daugiau nei 50%, respondentai bus vidutiniškai patenkinti arba labai patenkinti kiekvienu įvertintu centro aspektu.

Portugalija

Portugalijoje 66,6% yra patenkinti arba labai patenkinti gyvenimu visuomenėje dėl sanitarinių įrenginių, 50% yra patenkinti arba labai patenkinti apgyvendinimu ir bendromis gyvenimo sąlygomis, 66,6% yra patenkinti arba labai patenkinti santykiais su kitais migrantais, 83,4% yra patenkinti arba labai patenkinti savo santykiais su bendruomenės darbuotojais, 83,3% patenkinti centro savanoriais, 50% respondentų tenkina centro siūloma pagalba, prireikus kitų paslaugų, 50% respondentų patenkinti galimybe dalyvauti centro užsiėmimuose, 40% - vertėjų pagalba, 50% - parama profesinei integracijai, 60% - parama profesinei integracijai ir 60% respondentų teigia, kad priėmimo centras atitinka jų lūkesčius.

Vokietija

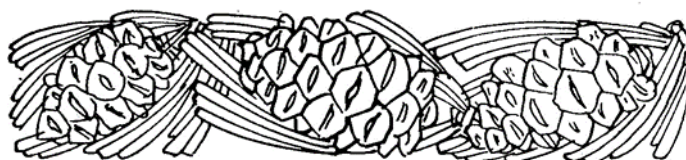
Vokietijoje 64,2% respondentų yra patenkinti arba labai patenkinti gyvenimu visuomenėje dėl sanitarinių įrenginių, 70,6% yra patenkinti arba labai patenkinti būstu, 54,6% - bendromis gyvenimo sąlygomis, 60,0% yra patenkinti arba labai patenkinti savo santykiais su kitais migrantais/pabėgėliais, 37,5% yra patenkinti arba labai patenkinti savo santykiais su bendruomenės darbuotojais, 81,3% - santykiais su centro savanoriais, 23,1% - centro siūloma pagalba, prireikus kitų paslaugų, 73,3% - parama, siūloma kitų techniku, 87,5% - galimybe dalyvauti centro užsiėmimuose, 87,5% - vertėjų paslaugomis, 75,1% respondentų tenkina priimančiosios teikiamos galimybės šalies kalbos mokymuisi, 75% - parama profesinei integracijai ir 62,5% žmonių teigia, kad priėmimo centras atitinka jų lūkesčius.

Lietuva

Visi atsakymai buvo pateikti pasirinkus variantą „netaikoma“.

Norvegija

Norvegijoje 32,1 proc. yra patenkinti arba labai patenkinti bendruomenės gyvenimu sanitarinių įrenginių srityje, 35,5% yra patenkinti arba labai patenkinti apgyvendinimu, 32,3% - dėl bendrų gyvenimo sąlygų, 19,4% yra patenkinti arba labai patenkinti savo santykiais su kitais migrantais, 16,2% yra patenkinti arba labai patenkinti savo santykiais su bendruomenės darbuotojais, 22,6% - centro savanoriais, 20% - centro siūloma pagalba, prireikus kitų paslaugų, 19,4% - galimybe dalyvauti centro užsiėmimuose, 13,7% - vertėjų paslaugomis, 30% - priimančiosios šalies kalbos mokymosi sąlygomis, 26% - parama profesinei integracijai ir 20,6% žmonių teigia, kad priėmimo centras atitinka jų lūkesčius.

Koks yra jūsų pasitenkinimo lygis gyvenant imigrantų/ pabėgėlių bendruomenėje šiais aspektais (<i>visiškai nepatenkinti – visiškai patenkinti</i>)?	Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija
a) Sanitariniai įrenginiai	66,6	64,2		32,1
b) Apgyvendinimas	50	70,6		35,5
c) Bendros patalpos (<i>gyvenimo būdas, valgymas, etc.</i>)	50	54,6		32,3
d) Santykiai su kitais imigrantais/pabėgėliais	66,6	60,0		19,4
e) Santykiai su priimančiojo centro darbuotojais	83,4	37,5		16,2
f) Santykiai su priimančiojo centro savanoriais	83,3	81,3		22,6
g) Centro siūloma pagalba, prireikus kitų paslaugų	50	23,1		20
h) Parama, siūloma kitų darbuotojų	66,7	73,3		13,8
j) Dalyvavimas centro užsiėmimuose	50	87,5		19,4
l) Vertėjų paslaugos	40	87,5		13,7
m) Priimančiosios šalies kalbos mokymosi sąlygos	50	75,1		30
n) Parama profesinei integracijai	60	75		26,7
o) Priėmimo centras atitinka mano lūkesčius	60	62,5		20,6

Šie palyginimai pabrėžia kai kuriuos aspektus, kuriuos verta iširti; bendras respondentų pasitenkinimo lygis Norvegijoje yra daug žemesnis nei kitų šalių. Neaišku, ar sąlygos šiame centre yra daug žemesnės nei kitose šalyse, ar respondentų lūkesčiai yra labai dideli ir dėl to jų patirtis nebuvo tokia gera kaip tikėtasi, todėl jie galiausiai įvertino centrą neigiamai. Vis dėlto, matome, kad jų rodiklis „Priėmimo centras atitinka mano lūkesčius“ (20,6%) reiškia, kad centras yra kur kas žemiau vertinamas pagal respondentų lūkesčius ir tai gali neigiamai paveikti jų pasitenkinimą visais kitais rodikliais.

Tik po apsilankymo šiame centre galima geriau suprasti, ar šis respondentų pasitenkinimo skirtumas turi įtakos realioms įvairių centrų sąlygoms, ar turi daugiau susiję su kiekvieno respondento lūkesčiais ir tuo, kaip kiekvienas vertina savo pasitenkinimą.

Kitas svarbus aspektas yra skirtingas pasitenkinimas, kurį pateikia respondentai Vokietijoje, atsižvelgiant į šiuos du rodiklius: „Santykiai su priimančiojo centro technikais“ (37,5%) ir „Santykiai su priimančiojo centro savanoriais“ (81,3%). Tai parodo aukštą pasitenkinimo lygį santykiuose su savanoriais, tačiau yra pasitenkinimas santykiais su centro technikais yra žemesnis. Kyla klausimas, kodėl yra toks vertinimo skirtumas. Jie taip pat nurodo menką pasitenkinimą centru, kai jiems reikia kitų paslaugų. Norvegijoje respondentai taip pat rodo menką pasitenkinimą šiais dviem rodikliais.

Tiek Portugalijoje, tiek Norvegijoje rodiklis, kuriuo respondentai parodė mažiau pasitenkinimo, buvo vertėjų bendravimas.

3.5 Pasitenkinimas gyvenimu vietos bendruomenėje

Šiems rodikliams įvertinti buvo sudaryta skalė nuo 1 iki 5, kurioje 1 - labai nepatenkintas, 2 - nepatenkintas, 3 - abejingas, 4 - patenkintas ir 5 - labai patenkintas

Tai reiškia, kad kai įvertinimas yra didesnis nei 2,5 respondentai bus vidutiniškai patenkinti arba labai patenkinti kiekvienu įvertintu centro aspektu. Kuo didesnė vertė, tuo didesnis respondentų pasitenkinimas.

Koks jūsų pasitenkinimo lygis gyvenant vietos bendruomenėje, remiantis šiais aspektais (visiškai nepatenkintas – visiškai patenkintas)?	Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija
a) Santykiai su vietos bendruomenių nariais	3,55	4,02	4,22	3,90
b) Vietinė bendruomenė siūlo palaikymą, kai man to reikia	3,82	3,48	3,67	3,66
c) Dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje	2,82	4,14	2,67	3,48
d) Informavimas apie bendruomenės renginius	3,09	3,42	3,14	3,53
e) Saviraiškos galimybės (tavo asmenybės , emocijų , ar idėjų , ypač per meną , muziką ar vaidybą)	3,27	4,38	3,00	3,55
f) Vertėjų bendravimas	2,40	4,36	3,00	3,14
h) Vietos bendruomenė atitinka mano lūkesčius	3,45	3,48	3,22	3,48

Kalbant apie bendruomenės gyvenimą, respondentai visus rodiklius įvertino teigiamai.

Norvegijos respondentų pasitenkinimo šiais rodikliais lygis yra vidutiniškai 3,48. Tai smarkiai prieštarauja vidurkiams, gautiems ankstesnėje lentelėje apie pasitenkinimą gyvenimu migrantų/pabėgėlių centre. Jei vietos bendruomenės pasitenkinimo lygis yra aukštas, svarbu išsiaiškinti, kodėl ankstesnėje situacijoje pasitenkinimo lygis yra žemas, tam kad būtų pakeistos sąlygos, galinčios pagerinti pasitenkinimo lygį. Portugalijoje ir Norvegijoje pasitenkinimas vertėjais (ar jų trūkumas) yra pats žemiausias rodiklis.

Lietuvoje, atsižvelgiant į tai, kad respondentai yra labai patenkinti santykiais su vietos bendruomenių nariais (4,22), vertėtų migrantus/pabėgėlius labiau įtraukti į vietos veiklą.

Vokietijoje respondentų pasitenkinimas visais rodikliais yra geras, net ir mažiausias pasitenkinimo rodiklis „Informavimas apie bendruomenės renginius“ turi labai teigiamą įvertinimą (3,42) ir gali būti lengvai patobulintas didinant renginių skaičių bendruomenės nariams.

3.6 Problemų atsiradimas (procentais)

Šioje lentelėje pateikti skaičiai parodo procentą respondentų, kurie kiekvienoje šalyje nurodė kiekvieną rodiklį (t.y. turėjo problemų).

13. Ar iš šio sąrašo turite kokių nors problemų ar sunkumų ieškant darbo[šalis]? Pasirinkite visus tinkamus atsakymus	Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija
a) Darbdaviai [šalyje] dažnai nepriima mano kvalifikacijos ir patirties	9,5	48,8	11,1	12,5
b) Nesu laisvai įvaldęs [šalies] kalbos [praleisti, jei jūsų gimtoji kalba yra šalies kalba]	28,6	32,6	11,1	28,1

c) Darbdaviai [šalyje] man siūlo tik laikinas ar trumpalaikes darbo sutartis	19	26,2	0	3,1
d) Darbdaviai [šalyje] man siūlo darbą, bet neturiu legalios darbo sutarties	33,3	0	0	0
e) Asmeniniai ar finansiniai apribojimai (laikas, išlaidos, šeima, kitos pareigos)	4,8	2,1	0	3,1
f) Diskriminacija	9,5	24,4	11,1	0
g) Kartais neturėjau arba turėjau ribotą leidimą dirbti	14,3	62,2	0	3,1
h) Niekada neieškojau darbo [šalyje]	14,3	9,3	33,3	6,3
i) Man nebuvo sunku susirasti legalų darbą	23,8	21,4	44,4	34,3
j) (Kita) Kas? _____	9,5	0	0	3,1

Kalba - viena didžiausių problemų, kurią nustatė respondentai Portugalijoje ir Norvegijoje. Tai atitinka pasitenkinimo vertėjų egzistavimu ir jų teikiamomis paslaugomis šiose šalyse lygį.

Vokietijoje dažniausiai nustatomos problemos, susijusios su užimtumu, gavus leidimą dirbti arba patvirtinant kvalifikaciją ir patirtį. Teklenburgo žemės Ibbenbiureno profesinės mokyklos atliekamas darbas gali padėti sumažinti šią problemą. Viena teigiama išvada yra ta, kad kitose trijose šalyse nemaža dalis respondentų neturėjo jokių problemų susirasti legalų darbą.

Reikėtų išsiaiškinti, kodėl 33.3% respondentų Lietuvoje niekada neieškojo darbo Lietuvoje.

3.7 Kitos savybės

Toliau pateiktose trijose lentelėse kiekvienam rodikliui yra dvi eilutės: pirmoji atitinka tą variantą pasirinkusių respondentų skaičių, o antroji eilutė atitinka tą variantą pasirinkusių respondentų procentą (kiekvienoje šalyje). Stulpelyje „Iš viso“ pirmoji eilutė atitinka bendrą respondentų, kurie pasirinko šį variantą iš keturių šalių, o antroji eilutė - šių respondentų procentinę dalį, palyginti su visu respondentų skaičiumi (114). Išryškinamos du kiekvienos šalies parinkimai.

3.7.1 Kokio tipo leidimą gyventi turite [šalyje]?

		Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija	Iš viso
Kokio tipo leidimą gyventi [šalyje] turite dabar?	Darbas/verslininkas	8	0	4	3	15
		36,4%	0,0%	40,0%	9,4%	13,2%
	Kitas teisėtas gyvenamosios vietos statusas (pvz., sveikata)	1	0	1	1	3
		4,5%	0,0%	10,0%	3,1%	2,6%
	Leidimas gyventi įteisinimo proceso metu	3	0	0	0	3
		13,6%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%
Studijos		1	0	0	0	1
		4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%
Šeimos sąjunga		2	0	1	6	9

		9,1%	0,0%	10,0%	18,8%	7,9%
	Leidimas ES/ EEE piliečio artimiesiems	0	4	0	3	7
		0,0%	8,0%	0,0%	9,4%	6,1%
	Nuolatinis leidimas	4	12	4	8	28
		18,2%	24,0%	40,0%	25,0%	24,6%
	EB ilgalaikis gyventojas	2	7	0	2	11
		9,1%	14,0%	0,0%	6,2%	9,6%
	Prieglobsčio prašytojas	0	14	0	3	17
		0,0%	28,0%	0,0%	9,4%	14,9%
	Pabėgėlis	0	13	0	5	18
		0,0%	26,0%	0,0%	15,6%	15,8%
Iš viso		22	50	10	32	114
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dauguma respondentų Vokietijoje turi leidimą gyventi šalyje su pabėgėlio ar prieglobsčio prašytojo statusu, tuo tarpu kitose šalyse tai daugiau siejama su darbo/verslo vykdymo leidimu ar nuolatinio gyventojų statusu. Šis veiksnys kartu su kai kuriomis žiniomis apie migrantų/pabėgėlių konfrontaciją su vietiniais gyventojais ir policija (problemas, susijusias su susidūrimais su policija, taip pat nurodė ne vienas respondentas atsakymuose į atvirus klausimus) galėtų šiek tiek paaiškinti, kodėl vokiečiai (iš ESS apklausos) rečiausiai sutinka su teiginiu „Vyriausybė turėtų būti užjaučianti vertindama prašymus suteikti pabėgėlio statusą“ (27,2 proc.), o, pavyzdžiui, 72,6 proc. portugalų sutinka su šiuo teiginiu.

3.7.2 Dabartinė šeimyninė padėtis

		Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija	Iš viso
Dabartinė šeimyninė padėtis?	Teisėtai susituokė arba civilinėje sąjungoje	10	15	4	15	44
		45,5%	30,0%	40,0%	46,9%	38,6%
	Teisėtai išsiskyręs/usi, našlys/ė	0	14	0	3	17
		0,0%	28,0%	0,0%	9,4%	14,9%
	Gyvenu su savo partneriu/e	2	15	0	3	20
		9,1%	30,0%	0,0%	9,4%	17,5%
	Civilinis partneris/ė mirė	0	1	0	0	1
		0,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,9%
	Kita – (vienišas/a)	9	4	6	9	28

		40,9%	8,0%	60,0%	28,1%	24,6%
	(Nežino)	0	1	0	2	3
		0,0%	2,0%	0,0%	6,2%	2,6%
Iš viso		22	50	10	32	114
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Portugalijoje, Lietuvoje ir Norvegijoje dauguma respondentų yra legaliai susituokę. Vokietijoje daugiau yra teisiškai išsiskyrusių ir našlių arba gyvena su savo partneriu/e. Šį skirtumą galima paaiškinti jų kilmės šalių kultūra/religija.

3.7.3 Kur gyvenate

		Portugalija	Vokietija	Lietuva	Norvegija	Iš viso
Kur gyvenate?	(Kita)	8	0	0	0	8
		36,4%	0,0%	0,0%	0,0%	7,0%
	Vietinėje bendruomenėje	10	35	10	28	83
		45,5%	70,0%	100,0%	87,5%	72,8%
	Imigrantų/ pabėgėlių bendruomenėje	2	15	0	1	18
		9,1%	30,0%	0,0%	3,1%	15,8%
(Atsisako atsakyti)	2	0	0	0	2	
	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	
(Nežino)	0	0	0	3	3	
	0,0%	0,0%	0,0%	9,4%	2,6%	
Iš viso		22	50	10	32	114
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.8 Atviri klausimai

Respondentų atsakymai pateikiami žemiau. Jie bus sugrupuoti pagal problematiškumą, kad būtų lengviau suvokti dažniausiai pasitaikančius aspektus.

3.8.1 (q 18) Apibūdinkite problemas, kurias jaučiate bendruomenėje, kurioje gyvenate Portugalija

- Čia, manau, mano gyvenimas bus geresnis, jei aš taip pat pradėsiu dirbti, kaip ir mano vyras. Vis dėlto, kaip minėjau anksčiau, man bus dirbti sudėtingiau dėl namų ruošos darbų.
- Trūksta sąžiningo atlygio.
- Išankstinis nusistatymas prieš braziles moteris.

- Man atrodo, kad šalyje yra jaučiamas didelis konfliktas su Prancūzija, todėl kad ji nėra tokia ekonomiškai išsivysčiusi šalis kaip Prancūzija, ir dėl to Portugalija ne iki galo atskleidžia savo identitetą.
- Žmonės dirba lauke ir yra mažai įtraukti į Lisabonos bendruomenę, kurioje gyvenu.

Vokietija

- Aš pasiilgau savo draugų
- Aš pasiilgau savo šeimos
- Sunku gyventi be savo šeimos
- Kartais jaučiuosi vienišas
- Norėčiau dažniau dalyvauti kultūriniuose renginiuose
- Kartais jaučiuosi atstumtas
- Kartais nesijaučiu kaip namie
- Nedaug bendrauju su vokiečiais
- Noriu daugiau turėti vokiečių draugų
- Nesuprantu žmonių mąstymo
- Nesijaučiu bendruomenės nariu
- Konfliktai su policija
- Butai miesto centre yra per brangūs
- Laisvalaikis
- Nežinau kaip leisti savo laisvalaikį
- Mažas miestas
- Nepakanka transporto

Šie atsakymai rodo tam tikrą šeimos ir draugų trūkumą, kurį turėtų sustiprinti tam tikri sunkumai integruojantis ar netgi palaikant ryšį su vokiečiais. Mąstymo skirtumai taip pat gali šiek tiek pateisinti šią situaciją.

Yra keletas pranešimų apie konfliktus su policija. Svarbu išsiaiškinti, ar tai lemia vien tik integracijos sunkumai, ar tai susiję su sunkumais susirasti darbą ir pajamų stoka, dėl kurių galėtų būti išaugęs nusikalstamumas. Kartais dėl kai kurių čia minimų laisvalaikio praleidimo trūkumų jie gali būti priversti užsiimti ne kokia veikla, dėl kurios kyla konfliktai su policija.

Keli respondentai, kurie nurodo, kad „butai yra per brangūs miesto centre“, galėtų būti noro persikelti į miesto centrą rodiklis arba to, kad nėra užtektinai transporto mieste.

Lietuva

- Lietuviai nėra pakankamai atviri užsieniečiams; aš matau tik sveikus žmones (nėra neįgalių žmonių)
- Administracijų darbuotojai nekalba angliškai
- Trūksta informacijos įstaigose; žema aptarnavimo kultūra; šiukšlių problema; trūksta veiklos jauniems žmonėms
- Bendruomenė turėtų turėti tiesioginį biudžetą

Norvegija

- Mes galėtume būti kultūringesni
- Per mažas miestas, visi vieni kitus pažįsta. Per mažai socialinės veiklos.
- Kol kas nieko, viskas atrodo gerai
- Nepaisant kalbos barjero, man taip pat nepatiko oras
- Provincialus miestas
- Norvegai vengia kalbėti angliškai. Kai sakau „Aš mokausi norvegų“, jie nenori kalbėti angliškai, jie mano, kad pirmiausia turėčiau išmokti jų kalbą.
- Jeigu jūs nesate vietinis, sunku pritapti
- Neturiu problemų
- Man sunku gauti darbą, nors turiu gerą išsilavinimą ir turiu darbo patirties. Tokiems užsieniečiams, kaip mes, siūlomų darbo galimybių nėra daug.
- Man sunku gauti darbą/gydytojo praktiką
- Viskas gerai
- Sunku susirasti darbą pabaigus studijas
- Viskas gerai, aš tiesiog laikiu savo žmonos. Tada mano gyvenimas pagerės. Dabar aš tiesiog sėdžiu namuose ir palaikau ryšį su savo šeima.
- Sunku užmegzti draugystę
- Nepakankamas atvirumas, žmonės yra mažiau socialūs nei mano gimtojoje šalyje

Dažniausiai pasitaikančios problemos buvo nustatytos susijusios su kalba ir sunkumais įsidarbinti.

3.8.2 Kokie yra jūsų patarimai, kaip pagerinti savijautą bendruomenėje, kurioje gyvenate?

Portugalija

- Dažniausiai mes turime mažiau galimybių dirbti ir mokytis, todėl šioje situacijoje, manau, reikėtų pabandyti pagerinti šią situaciją.
- Naujų darbo galimybių, skirtų migrantams, kūrimas
- Vietinių ir užsieniečių integracijos veikla be diskriminacijos
- Suteikti galimybę integruotis į šią visuomenę, tobulinant kalbos įgūdžius ir plečiant supratimą apie mūsų kultūrą (Pakistanas)

Vokietija

- Nežinau, kur susipažinti su vokiečiais
- Turėčiau dažniau išeiti iš namų
- Norėčiau gyventi nuosavame bute
- Norėčiau, kad mano kvalifikacija būtų priimta
- Butai turėtų būti pigesni vyresniems žmonėms bei šeimoms su vaikais
- Reikia pigesnių butų su geru susisiekimu
- Reikia daugiau kontakto su vietiniais žmonėmis
- Noriu žinoti, ar galėsiu čia pasilikti

- Norėčiau turėti galimybę pasirinkti miestą, kuriame gyvensiu
- Noriu būti suprastas

Pastebimas noras užmegzti ryšį su vietos gyventojais, gyventi savo bute ir pasirinkti miestą, kuriame jie gyvena.

Lietuva

- Mažuose miestuose, tokiuose kaip Telšiai, turėtų būti daugiau galimybių vietinių bendruomenių nariams užmegzti bei palaikyti ryšį su užsieniečiais, kad žmonės galėtų jaustis patogiau.
- Valstybės tarnautojai, turintys ryšį su užsieniečiais, turėtų išmokti anglų kalbą.

Norvegija

- Aš galiu rengti renginius ir koncertus žmonėms
- Integracija vietinėje bendruomenėje
- Būčiau laimingas, jei galima būtų pašalinti žiemos sezoną
- Labiau mėgautis socialine veikla
- Man viskas gerai. Turiu būti kantrus ir šypsotis. Tai graži šalis, ir, žinoma, turiu kalbėti jos kalba
- Reikia norvegų kalbos, kad galėčiau čia gyventi
- Reikia išmokti norvegų kalbą, jei noriu prisitaikyti prie aplinkos
- Daugiau viešųjų pirčių!
- Daugiau meno užsiėmimų
- Komuna turėtų padėti užsieniečiams ar bent jau suteikti jiems galimybę įsidarbinti neatsižvelgiant į jų kalbos žinias, jei jie gali bendrauti angliškai.
- Galbūt reikėtų pritaikytos programos sveikatos priežiūros personalui
- Pagarba vienas kitam
- Man atrodo, kad mano bendruomenė yra gera ir viskas yra daug geriau nei Sirijoje
- Daugiau bendrų migrantų ir bendruomenės narių programų ir susitikimų
- Daugiau socialinių susibūrimų

Norima daugiau bendrauti su vietos bendruomene, tačiau jie jaučia poreikį išmokti norvegų kalbą, kad galėtų geriau juos suprasti.

C. Klausymų, taikomų bendruomenių nariams, asociacijų bendradarbiams, teikiantiems paramą migrantams, analizė

3.9 Charakteristika

Iš visų bendruomenių darbuotojams ir savanoriams bei migrantų ir pabėgėlių paramos asociacijų nariams taikytų klausymų 98 buvo laikomi galiojančiais, iš jų 16 buvo taikomi **Portugalijoje** (81,3 proc. moterų), 50 - **Vokietijoje** (50 proc. moterų), 20 - **Lietuvoje** (95 proc. moterų) ir 12 - **Norvegijoje** (83,3 proc. moterų). Buvo patvirtinta, kad 68,4% respondentų yra moterys.

Dauguma respondentų turi šalies, kurioje dirba, pilietybę (nuo 83,3% Norvegijoje iki 94% Vokietijoje). Įdomu tai, kad, išskyrus Portugaliją, dauguma jų jau buvo migrantai: Portugalijoje - 6,3%, Vokietijoje - 80%, Lietuvoje - 95% ir Norvegijoje - 58,3%.

3.10 Santykių su migrantais tipas

Pasidomėjus jų santykiais su migrantais/pabėgėliais Portugalijoje ir Vokietijoje, maždaug pusė respondentų buvo savanoriai arba atsitiktiniai pagalbininkai. Nors Lietuvoje jie taip pat nurodė daug atsitiktinių pagalbininkų, 68,4% atsakė, kad tai buvo bendradarbiai/migrantai pabėgėliai. Norvegijoje 66,7% respondentų nurodė, kad migrantai (pabėgėliai) gyvena jų bendruomenėje. Pasiteiravus, ar jie dirba migrantų/pabėgėlių bendruomenėje, 80% portugalų atsakė „Taip“, 26,8% vokiečių ir 63,6% norvegų taip pat atsakė „Taip“. Lietuvoje visi sakė „Ne“.

3.11 Labiausiai reikalingos pagalbos rūšys

Respondentai pranešė, kad $\frac{3}{4}$ migrantų (pabėgėlių) **Portugalijoje** kreipėsi pagalbos, norėdami gauti leidimą gyventi arba ieškant darbo. **Vokietijoje** apie $\frac{3}{4}$ migrantų/pabėgėlių kreipėsi dėl pagalbos ieškant darbo, aiškinantis ar teikiant pagalbą verčiant darbo sutartis, dėl sveikatos ar apgyvendinimo paslaugų, dėl neformalaus mokymosi ar dalyvavimo vietos veikloje galimybių. **Norvegijoje** apie $\frac{3}{4}$ migrantų kreipėsi pagalbos, norėdami sužinoti apie migrantų/pabėgėlių galimybes šalyje, dėl neformalaus mokymosi ar galimybės dalyvauti vietos veikloje. Vis dar pusė jų ieškojo sveikatos priežiūros tarnybų pagalbos. **Lietuvoje** pagalbos prašymai buvo labai įvairūs, nė vienas iš jų nebuvo akcentuojamas.

3.12 Migrantų/pabėgėlių elgesio/reakcijos tipas

Šioje lentelėje bandoma įvertinti bendruomenės darbuotojų ir paramos asociacijų požiūrį į tai, kaip migrantai/pabėgėliai elgiasi/reaguoja, kreipdamiesi dėl paslaugų arba naudodamiesi teikiamomis paslaugomis. Šis įvertinimas matuojamas skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 reiškia, kad jie beveik niekada neturi tokio požiūrio, o 5 reiškia, kad beveik visada turi tokį požiūrį.

Elgesio/reakcijos tipas žmonių, prašančių pagalbos						
Šalis		Mandagus ir nuolankus	Nemandagus	Jie yra reiklūs, tarsi tik jie turėtų teises	Jie vertina visą jiems suteiktą pagalbą	Jie neprašo pagalbos
Portugalija	Vidutinis	3,93	1,57	2,87	4,07	2,07
Vokietija	Vidutinis	4,15	2,28	2,08	3,13	3,03
Lietuva	Vidutinis	3,50	3,00	3,50	4,50	3,00
Norvegija	Vidutinis	3,25	1,17	1,42	2,92	2,08
Iš viso	Vidutinis	3,93	1,96	2,17	3,32	2,65

Nors **Portugalijoje** asociacija ir priėmimo centras, kuriame buvo taikomi klausimynai, yra privačios (nevyriausybinės) įstaigos, darbuotojai mano, kad daugiau nei pusė migrantų (pabėgėlių) yra reiklūs, tarsi tik jie turėtų tik teises (2,87). Nepaisant to, jie mano, kad dauguma jų vertina visą gautą pagalbą (4,07). **Vokietijoje** manoma, kad dauguma jų yra mandagūs ir nuolankūs. **Lietuvoje** respondentų atsakymai – prieštaringi. Manoma, kad migrantai ir pabėgėliai yra grubūs (3,25) ir reikalaujantys (3,50), taip pat manoma, kad jie mandagūs ir nuolankūs (3,25) (šiek tiek prieštaraujama) ir vertina visą suteiktą pagalbą (4,50). Labiausiai **Norvegijoje** išsiskyrė mandagumas ir nuolankumas (3,25), kuris atitinka žemiausius nemandagumo (1,17) ir reiklumo (1,42) rodiklius.

3.13 Darbuotojų gebėjimas veikti

Vokietijoje dauguma darbuotojų manė, kad dažniausiai gali padėti migrantams/pabėgėliams (85 proc.), po jų eina **portugalai** (53,3 proc.). **Lietuviai** retai gali jiems padėti (nors atsakymų į šį klausimą buvo mažai), o **norvegai** gali jiems padėti dažniau.

Šalis *		Ar gebama įvykdyti pagalbos prašymus?				Iš viso
		Ar sugebama įvykdyti pagalbos prašymus?				
		0	Retai	Kartais	Dažniausiai	
Šalis	Portugalija		0	7	8	15
			0,0%	46,7%	53,3%	100,0%
	Vokietija		1	5	34	40
			2,5%	12,5%	85,0%	100,0%
	Lietuva		2	2	1	5
			40,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Norvegija		0	6	5	12
			0,0%	50,0%	41,7%	100,0%
Iš viso			3	20	48	72
			4,2%	27,8%	66,7%	100,0%

Apskritai, kai darbuotojams sunku atsakyti į migrantų/pabėgėlių prašymus, jie paaiškina, kodėl jiems to nepavyko padaryti, kreipiasi į kitas institucijas, kurios jiems padėtų. Neradę sprendimų, jie būna realistais ir paaiškina jiems, kodėl tai neįmanoma, nesuteikdami melagingų vilčių. Kalbant apie galimybę bendrauti su migrantais/pabėgėliais, darbuotojai iš Portugalijos ir Norvegijos jautė, kad jie bet kada gali su jais susisiekti (atitinkamai 81,3% ir 90,9%).

Šalis *		Ar galite bendrauti su migrantais/ pabėgėliais?			Iš viso
		Retai	Kartais	Dažniausiai	
Šalis	Portugalija		2	13	16
			12,5%	81,3%	100,0%
	Vokietija		28	22	50
			56,0%	44,0%	100,0%
	Lietuva		4	10	19
			21,1%	52,6%	100,0%
	Norvegija		1	10	11
			9,1%	90,9%	100,0%
Total			35	55	96
			36,5%	57,3%	100,0%

Kai darbuotojams sunku bendrauti ta pačia kalba su migrantais/pabėgėliais, jie dažniausiai naudoja gestus ir paveikslėlius, „Google“ vertėją ar ką nors kitą, kas gali išversti.

3.14 Problemos bendruomenėje

a) Kalbant apie migrantų (pabėgėlių) problemas, kurias migrantai labiausiai pastebi

Portugalijoje, jie išskiria šias problemas:

- Solidarumo stoka
- Bendravimo sunkumai
- Sunkumai, ieškant darbo
- Sunkumai gauti vizą, nes jie neatitinka imigracijos politikos logikos
- Nepasitikėjimas savimi, depresija
- Sveikatos priežiūros, švietimo ir transporto prieinamumo sunkumai

Vokietijoje darbuotojai išskiria šias problemas:

- Žmonės pavargsta padėti
- Nepakanka kalbos kursų
- Nėra artimo ryšio tarp migrantų ir vietinių žmonių
- Manau, kad viskas gerai; kartais vietiniai žmonės yra labai uždari migrantų atžvilgiu
- Neužtenka darbų, kvalifikacijos yra nepripažįstamos
- Sunku užmegzti ryšį su vokiečiais; migrantai dažnai būna savo grupėse
- Aš matau daug migrantų nieko neveikiančių
- Kalbos sunkumai
- Butų nuomos kainos yra didelės
- Butai yra per brangūs
- Turėtų būti daugiau integracijos

Lietuvoje darbuotojai nepatiria didelių problemų bendraudami bendruomenėje. Vis dėlto yra tokių, kurie mano, kad trūksta tolerancijos migrantams ir kad daugelis kaimo žmonių nesijaučia bendruomenės dalimi ir greičiausiai nenori ja būti. Jie laiko bendruomenę taikia.

Norvegijoje pastebėtos šios problemos:

- Norėčiau, kad vietiniai būtų atviresni ir geriau pažintų pabėgėlius
- Kartais jiems sunku gauti darbą, taip pat sunku bendrauti su norvegais ir gauti galimybę mokytis kalbos
- Prisitaikiau prie bendruomenės – neturiu jokių sunkumų
- Sunku gauti darbą ir save išlaikyti
- Mūsų studentams sunku gauti praktikas kompanijose
- Sudėtinga darbo situacija migrantams
- Sunku rasti darbą žmonėms su nedideliu ar be išsilavinimo
- Kultūriniai skirtumai, vedantys prie konfliktų
- Sunku susisiekti su kitais bendruomenės nariais, sunku gauti darbą
- Norvegija brangi, klimatas drėgnas, šaltas ir dažnai tamsu. Moterys su mažais vaikais yra izoliuotos namuose. Jiems reikia kompanijos. Pasiilgsta savo šeimų.

3.15 Pasiūlymai, kaip išspręsti problemas

Portugalijoje, norėdami išspręsti iškilusias problemas, darbuotojai dažniausiai naudojami žmonėmis ar paslaugomis, kurios jiems geriausiai padeda išspręsti problemas. Kadangi yra daug institucijų, teikiančių paramą, jos paprastai padeda išspręsti migrantų ir pabėgėlių problemas. Nepaisant to, jie mano, kad turėtų būti geresni ryšiai su įmonėmis ir viešosiomis institucijomis, kad būtų teikiama veiksmingesnė parama ir stebėseną, ypač legalizavimo ir užimtumo srityse.

Darbuotojai **Vokietijoje** siūlo priežiūrą, gyvenamąją vietą, taip pat galimybes migrantams/pabėgėliams mokytis vokiečių kalbos ir dirbti. Jie taip pat supranta, kad jie turėtų bandyti susisiekti su vietos žmonėmis, pasinaudodami vietinėmis galimybėmis: sporto klubais, atostogomis ir pan.

Norėdami išspręsti šią problemą, darbuotojai **Lietuvoje** siūlo bendruomenei žingsnis po žingsnio stengtis kuo daugiau narių integruoti į vietos veiklą ir veiksmus. Jie mano, kad svarbu turėti daugiau kontaktų ir bendravimo.

Norvegijoje darbuotojai teigė, kad migrantams/pabėgėliams reikia informacijos ir žinių. Reikia palengvinti prieigą prie visų bendruomenių užsiėmimų, būtent pervežant iš ten, kur jie gyvena, į ten, kur vyksta veikla. Jie taip pat siūlo organizuoti daugiau susitikimų tarp užsieniečių ir norvegų, kad būtų galima pasikalbėti, pavalgyti, mokytis ir gyventi kartu. Tam gali prireikti finansinės paramos ir vadovo, kuris koordinuotų veiksmus.

Taip pat reikia užmegzti ryšius su įmonėmis, kad migrantai/pabėgėliai būtų supažindinti su jų darbo galimybėmis.

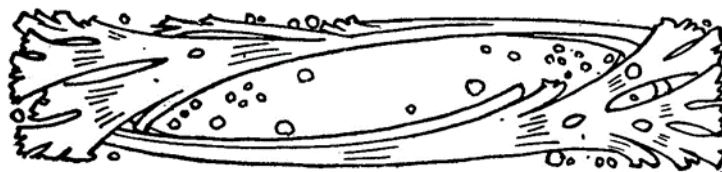
3.16 Kaip jaučiatės bendruomenėje, kurioje gyvenate

Portugalijoje darbuotojai jaučiasi gerai savo bendruomenėje, nes santykiai su žmonėmis paprastai būna puikūs. Bendruomenė yra atvira žmonėms ir dirba jausdami pareigą ir misiją. Jie mano, kad darbas turėtų būti atliekamas mažiau į jį įsijaučiant, nes kai kurie migrantai (pabėgėliai) iš bendruomenės greit pasitraukia. Net ir turint mažai išteklių, bandoma, kad jie bent pasiektų minimalų integracijos lygį, leidžiantį jiems gyventi šalyje. Kai kurie taip pat mano, kad įmonės juos priima dirbti, nes jie yra pigi darbo jėga.

Vokietijoje darbuotojai taip pat jaučiasi gerai gyvendami bendruomenėje, nes jiems patinka tai, ką jie daro ir ką ten daro. Jie mano, kad tai gera sritis, turinti daug kultūrinių galimybių, kurioje žmonės jaučiasi laisvi ir saugūs. Kai kuriems tai atrodo tarsi savo gimtasis miestas.

Lietuvoje darbuotojai jaučiasi gerai, saugiai ir ramiai.

Norvegijoje darbuotojai mano, kad bendruomenėje yra gera gyventi, nes tai paprastai svetinga ir draugiška vieta, kurioje žmonės linkę teigiamai vertinti imigrantus. Tai įtraukianti bendruomenė, žmonės yra atviri ir rūpinasi pabėgėliais, taip pat yra daug galimybių tiems, kurie turi teisingą požiūrį į darbą. Nepaisant to, kartais sunku su visais užmegzti ryšį. Kadangi dėl vyriausybės politikos bendruomenėje kilo įtampa, žmonės yra pasiskirstę migrantų klausimu.

Išvados

Siekiant išsiaiškinti, ar migrantai/pabėgėliai ir migrantų/pabėgėlių centrų bei vietos bendruomenių darbuotojai ir savanoriai tinkamai bendravo (turint omenyje, kad pranešimas perduodamas teisingai), klausimynai buvo taikomi migrantams/pabėgėliams ir bei migrantų/pabėgėlių centrų darbuotojams ir vietinėms bendruomenėms, pav.: „Apibūdinkite kokią nors problemą, kurią jaučiate bendruomenėje, kurioje gyvenate?“/„Apibūdinkite problemas, kurias turite savo bendruomenėje?“

Taip pat buvo užduoti klausimai, ar migrantų/pabėgėlių centrų ir vietos bendruomenių savanoriai ir darbuotojai teisingai nustatė migrantų/pabėgėlių poreikius, pavyzdžiui: „Kokios pagalbos reikia labiausiai migrantams/pabėgėliams?“

Kryžminiai atsakymų tikrinimai rodo, kad iš esmės centrų ir bendruomenių savanoriai ir darbuotojai nustatė migrantų (pabėgėlių) problemas bei poreikius ir diagnozavo, kokios geriausios priemonės padėtų problemas išspręsti.

Taip pat nustatyta, kad daugiau nei pusėje situacijų buvo patenkinti migrantų/pabėgėlių pagalbos prašymai. Jei to padaryti nebuvo įmanoma, jie buvo nukreipti į tinkamas vietas arba paaiškintos priežastys, kodėl jų prašymai negalėjo būti patenkinti.

Dauguma pagalbos paraiškų yra susijusios su darbo leidimais ar leidimais gyventi šalyje. Vokietijos atveju labiausiai buvo siekiamas prieglobsčio prašytojo ir pabėgėlio statusas.

Nepaisant kreipimosi į centrus, migrantų/pabėgėlių požiūris yra labai skirtingas, pradedant nuo „mandagaus ir nuolankaus“ iki „nemandagaus“ ir „reikalaujančio savo teisių“, kartais sukelia įtampą tarp dviejų šalių. Svarbu atkreipti dėmesį, ar tie, kurie atskleidė pastarojo tipo požiūrį, yra ir tie, kurie skundėsi dėl konfliktų su policija ar išreiškė norą turėti savo būstą.

Viena iš minėtų problemų buvo sunkumai bendraujant dėl kalbos barjero. Šią problemą atspindi sunkumai ieškant darbo, užmezgant socialinius ryšius su vietos bendruomene ir šalies gyventojais, lankant kursus ir galiausiai migrantų/pabėgėlių sunkumai integruotis priimančiose šalyse.

